

Valsts.

10.I klase /Sociālās zinības un vēsture/

Dobeles Valsts ģimnāzija

sk. Aija Prokopova

2023.

Termins «valsts» mūsdienu izpratnē radies stipri vēlāk nekā organizācijas veids. Līdz tam tika lietoti apzīmējumi:

- Polis;
- Civitas;
- Respublica;
- Impērija;
- Regnum;
- Das Reich;
- Terra;
- Žečpospolita;
- Karaliste;
- Kronis.

Terminu «valsts» vispārējā nozīmē 16. gs. mijā ieviesa itāliešu domātājs Nikolo Makjavelli («lo stato»).

Politikas zinātnē nav vienotas valsts definīcijas

Definēšanā izmanto noteiktus valsts pastāvēšanas aspektus:

- valsts kā juridiska persona;
- valsts kā cilvēku izjūtu atspoguļojums;
- valsts kā kopēja vērtība;
- valsts kā īpaša sabiedrības organizācijas forma savā vēsturiskajā attīstībā.

Valsts ir sabiedrības organizācijas forma,
kurai ir piešķirta vara vadīt sabiedrībā
notiekošos procesus.

Valsts izcelšanās teorijas:

- Sabiedriskā līguma teorija – iedzīvotāju un pārvaldītāju vienošanās;
- Marksisma teorija – šķiru cīņa;
- Vardarbības teorija – valdīšanas (stiprākais pakļauj vājāko) attiecības sabiedrībā;
- Teoloģiskā teorija – Dieva gribas izcelsme.

Uzdevums grupās:

- Iepazīties ar tekstu; izprast katras valsts izcelšanās teorijas būtību;
- Iepazīstināt klases biedrus ar uzzināto;
- Atrast atslēgas vārdus tēmai «**Valsts pazīmes**»!

Valsts pazīmes:

- Noteikta teritorija;
- ledzīvotāju kopums;
- suverenitāte – citu valstu atzīta neatkarība;
(http://www.euratlas.net/geography/world/special_status/index.html)
- varas institūcijas.

Vai var pastāvēt valsts bez kādas no šīm pazīmēm?

Valsts uzdevums:

nodrošināt sabiedrībai nozīmīgu mērķu sasniegšanu:

- valsts iekšienē (ekonomiskie, sociālie, kultūras, tiesiskie un ekoloģiskie jautājumi);
- starptautiskā mērogā (miera nodrošinājums, nacionālo interešu aizstāvība, valsts aizstāvība, līdzdalība globālos procesos).